

Sygn. akt V CZ 24/09

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi C.P.
o wznowienie postępowania
zakończonych prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w J. z dnia 27 maja 2008 r., sygn. akt [...]
w sprawie z wniosku M.P.
przy uczestnictwie C.P.
o podział majątku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 czerwca 2009 r.,
zażalenia C.P.
na postanowienie Sądu Okręgowego w J.
z dnia 7 kwietnia 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w J. prawomocnym postanowieniem z dnia 27 maja 2008 r. oddalił apelację uczestnika postępowania C.P. od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w Z., w sprawie o podział majątku, którym ustalono, że udziały stron postępowania w majątku wspólnym są równe.

Od powyższego postanowienia uczestnik wniósł skargę o wznowienie postępowania na podstawie art. 524 § 1 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2 k.p.c. W skardze zarzucił naruszenie przepisów postępowania: art. 378 § 1 k.p.c., art. 149 k.p.c., art. 94 § 1 k.p.c., art. 94 §2 k.p.c. i art. 214 k.p.c., które miały wpływ na wynik sprawy, poprzez nieuwzględnienie z urzędu nieważności postępowania spowodowanej niezawiadomieniem pełnomocnika uczestnika o terminie posiedzenia wyznaczonego przez Sąd Rejonowy na dzień 29 lutego 2008 r. i przez to pozbawienie uczestnika możliwości obrony praw.

Sąd Okręgowy w J. postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2009 r. odrzucił skargę. W ocenie Sądu Okręgowego skarga podlegała odrzuceniu, gdyż wniesiona została po upływie przepisanej terminu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że uczestnik dnia 24 lutego 2009 r. wniósł skargę o wznowienie postępowania, zaskarżając nią prawomocne postanowienie Sądu drugiej instancji z dnia 27 maja 2008 r., z powołaniem jako podstawy wznowienia, pozbawienie możliwości działania wskutek naruszenia przepisów postępowania przed Sądem pierwszej instancji na rozprawie w dniu 29 lutego 2008 r. Biorąc pod uwagę, że należycie umocowany pełnomocnik uczestnika był obecny na rozprawie apelacyjnej, po zamknięciu której wydano zaskarżone orzeczenie, a sam C.P. o treści rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego dowiedział się w dniu 28 maja 2008 r., Sąd Okręgowy uznał, że skarga o wznowienie została wniesiona po upływie terminu, którego koniec przypadał na dzień 28 sierpnia 2008 r.

Sąd Okręgowy zauważył także, że działający w imieniu uczestnika zawodowy pełnomocnik zaskarżył wyłącznie orzeczenie Sądu drugiej instancji

zarzucając mu z powołaniem się na podstawę określoną w art. 401 pkt 2 k.p.c., naruszenie przepisów postępowania: art. 378 § 1 k.p.c., art. 149 k.p.c., art. 94 § 1 k.p.c., art. 94 § 2 k.p.c., art. 214 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, poprzez nieuwzględnienie z urzędu nieważności postępowania spowodowanej niezawiadomieniem pełnomocnika uczestnika o terminie posiedzenia wyznaczonego przez Sąd Rejonowy. Zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. przez Sąd Odwoławczy nie wyczerpuje jednak podstawy wznowienia, o jakiej mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c. W postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie wystąpiły także inne ze wskazanych przez uczestnika uchybień procesowych, które mogłyby mieć wpływ na możliwość działania strony w jego trakcie. Uczestnik postępowania został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej i brał w niej udział. Powołana podstawa nie uzasadniała więc zaskarżenia orzeczenia Sądu drugiej instancji. Nie można bowiem skierować skargi przeciwko prawomocnemu orzeczeniu tylko dlatego, że w ocenie strony jest ono wadliwe, jeżeli nie zachodzą ustawowe podstawy wznowienia.

Na postanowienie Sądu Okręgowego w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania uczestnik złożył zażalenie, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to art. 233 § 1 k.p.c. zw. z art. 398⁵ § 1 k.p.c., poprzez dowolną ocenę zebranego materiału dowodowego i przyjęcie, że:

1. termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania upłynął w dniu 28 sierpnia 2008 r. nie zaś w dniu 3 grudnia 2008 r. mimo, że uczestnik postępowania złożył skargę kasacyjną od przedmiotowego orzeczenia i przez to nie mógł złożyć równocześnie skargi o wznowienie postępowania, gdyż spotkałby się z zarzutem zawisłości sporu opisanym w art. 192 k.p.c., art. 199 § 1 ust. 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 379 pkt 3 k.p.c.;
2. art. 378 § 1 k.p.c. nie wyczerpuje podstawy wznowienia o jakiej mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c. mimo, że pozbawienie możliwości działania przez stronę opisane w art. 401 pkt 2 k.p.c. wyczerpuje w całości znamiona art. 378 § 1

k.p.c., gdyż nieważność postępowania występuje również wówczas, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swoich praw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę dowodów uznać należy za chybiony, gdyż okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia były bezsporne. Przedmiot sporu stanowiła kwestia czy trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie należy liczyć od dnia, w którym o zaskarżonym wyroku dowiedział się uczestnik czy też od dnia w którym zakończyło się postępowanie kasacyjne oraz kwestia czy zdarzenie na które powołuje się uczestnik postępowania – niezawiadomienie jego pełnomocnika o terminie rozprawy przed Sądem Rejonowym w dniu 28 lutego 2008 r. jest podstawą wznowienia, o której mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c. Obie kwestie mają charakter prawny, a nie faktyczny.

Odnosnie do pierwszej z tych kwestii, to zasadnicze znaczenie ma brzmienie art. 406 § 1 k.p.c., który stanowi w sposób nie pozostawiający wątpliwości, że jeżeli podstawą wznowienia jest pozbawienie możliwości działania, to termin do wniesienia skargi o wznowienie liczy się od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Sąd Okręgowy trafnie wywiódł, że brak przepisów uzależniających wniesienie skargi o wznowienie od wyczerpania przez stronę dostępnych dla niej innych środków prawnych zmierzających do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia, jak również nie ma przepisów, które wprost wykluczałyby wniesienie skargi o wznowienie w przypadku wniesienia skargi kasacyjnej i odwrotnie. Okoliczność ta implikuje stwierdzenie, że wniesienie skargi kasacyjnej nie przerywa biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Każdy z wymienionych środków przysługuje od prawomocnego rozstrzygnięcia niezależnie, przy czym skarga kasacyjna tylko od orzeczeń sądu drugiej instancji, w związku z czym wybór konkretnego z nich należy wyłącznie do strony. Istnieje możliwość wniesienia obu środków jednocześnie. Powołane w zażaleniu przepisy art. 192, art. 199 § 1 ust. 2 i art. 379 pkt 3 k.p.c. wskazują na niedopuszczalność wniesienia pozwu w sytuacji, w której pomiędzy tymi samymi stronami toczy się sprawa o to samo roszczenie. Poprzez art. 13 § 2 k.p.c. przepisy

te mają zastosowanie do wniosków wszczynających postępowanie nieprocesowe, ale nie ma podstaw do ich stosowania w odniesieniu do skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie postępowania.

Prawidłowy jest także pogląd Sądu Okręgowego, że nie zawiadomienie pełnomocnika uczestnika o terminie rozprawy przed Sądem Rejonowym w dniu 29 lutego 2008 r. nie jest dostateczną podstawą w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. do wznowienia postępowania, stosownie bowiem do treści tego przepisu nie można żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała. Uczestnik miał możliwość w toku postępowania – w złożonej apelacji – wystąpić z zarzutem, że pozbawiony został w dniu 29 lutego 2008 r. możliwości działania, jednakże tego zarzutu nie podniósł.

Z powyższych względów na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.